

SV. OTAC PAPA PIJO XII.

Točno prema crkvenim propisima sastao se zbor kardinala 1. ožujka u Conclave da bira novoga Papu. Neobično je, što su došli svi do jednoga. Njih 62, a toliki u poodmaklim godinama i slaba zdravlja, neki čak iz Amerike. Neočekivano je, da je izbor svršen već 2. ožujka. Izvanredno je rijetko, da je biran tajnik bivšega Pape, jednako kao i to da je izabran rođeni Rimljanin: Njegova Uzoritost kardinal kamerlengo Eugenij Pacelli, koji je uzeo ime Pijo XII.

Mi znamo da jedini vječni Gospodar života i smrti konačno odlučuje o krupnim događajima ljudske povijesti. Pogotovo u Crkvi Kristovoj, kojoj je obećao da će s njome biti do konca svijeta i da je ne će nadvladati ni vrata paklena. Ali je riječ Božja i to, kako su nedokučljivi sudovi Njegovi i neistražljivi putovi Njegovi. I kako Gospodin ne rijetko upotrebljava slabo i neugledno da proizvede golemo i veličajno.

Zato je naša radost prirodna, a naše suđenje na ljudsku, kad se veselimo što je biran za Petrova nasljednika jedan od najuglednijih i najpoznatijih kardinala, višegodišnji revni suradnik blago pokojnoga Svetoga Oca Pija XI. Za naš ne odveć duboki ljudski um mnogo je pristupačnije, za našu strašljivu ćud mnogo je utješnije što je Providnost Božja odabrala za svoga Namjesnika na zemlji baš Njegovu Uzoritost kardinala Pacellia, poznatoga uvaženoga suradnika kardinala Gasparria, napose i na Kodeksu kanonskog prava, umnoga i borbi dorasloga nekoć apostolskoga Nuncija u Münchenu i Berlinu. Nama godi što je Papom postao odličan kardinal, kojega je nezaboravni Sv. Otac Pijo XI. šiljao kao svoga legata na uvažene svjet. euharistijske kongrese u Buenos Aires i Budimpeštu, ili po drugim zadaćama u Ujedinjene američke države i u Francusku. Mi se ponosimo što Svetom Stolicom upravlja iskusni diplomat i poliglot, učenjak i odličan govornik. Opet sve ove i druge osobitosti uzoritoga kardinala Pacelli, potrebne i korisne

za najvišu crkvenu službu kruni naročito odličje, kad se zna, da je on bio i jest strogo crkveni i duhovan čovjek, izvanredno pobožan svećenik.*

Crkvena povijest uči nas da je Gospodin odabirao za izvanredno doba znamenite muževe na pr. Leona Velikoga, Grigura VII., Inocenta III., i t. d. Sudimo zato, jer su bili potrebni svojem vremenu, kao što su gotovo nužni bili našem doba: Lav XIII., Pijo X., Benedikt XV., Pijo XI. Zato hvalimo Gospodinu i radujemo se što je za sadašnje izvanredno teške prilike, za ovu neobičnu dramatski uzburkanu epohu odabrao iza Pija XI. baš njegova učenika i pomagača Pija XII. Molimo se Gospodinu i ufamo se u Njegovu veliku milost, da će pomoći Svetoga Oca, kako bi mogao potpuno ispuniti zadaću, koju je Gospodin naročito njemu namijenio.

Na ljudsku — sigurno je da naša velika, ali i moralno defektna epoha, treba baš sada u vrijeme kolektivizma — jakih, velikih, umnih ličnosti i na crkvenim visokim položajima. Tolikim nesamo »velikim« svjetskim ljudima, već i pravim homunculima ne imponira nevidljivi Sin Božji Isus Krist. Oni hoće da gledaju u reprezentantima Kristove Crkve muževe, u kojima uistinu i stvarno živi i djeluje Isus Krist. Oni izvan Crkve, a i golema većina mislioca u Crkvi, hoće da vide kršćanstvo nesamo u uzvišenoj teoriji već u dnevnom življenju, u praksi, na djelu. Kršćanstvo, koje je u svakom pogledu na savremenoj intelektualnoj, moralnoj i socijalnoj visini. Kršćanstvo, koje će primjerom svoga življenja i djelovanja uistinu preporučati i podizati ovo moralno malaksalo doba, a opet će biti napredno gledom na savremenu znanost, umjetnost, tehniku i t. d.

Općenita žalost za Pijom XI. i izvan rimokatoličke Crkve, a pogotovo u samoj Crkvi, dopušta misao da je savremenicima dojadio kruti materijalizam, egoizam i geocentrička uskogrudnost. Nesamo egoizam jadnih siromašnih ljudi — shvaćamo ga još kako tako, kad je to misera contribuens plebs! — već i egoizam onih na vrhovima imutka, moći i izobrazbe. Omrznuo je monizam jednako kao i prazne fabule spiritizma, teozofije, masonerije, magije. Čini se da različne forme savremenog mark-

* Za nas je vrijedno napose spomenuti i to, što ističe L' Osservatore Romano, da je sam Sveti Otac Pijo XI. istakao »neumorni, herojski rad svoga predragoga Kardinala Državnog Tajnika« o pregovorima oko Konkordata s Jugoslavijom« (Kat. List, 1939. br. 10. str. 124.).

sizma, provođene u Mexiku, Španiji i Rusiji, otrijeznile mnoge naivne članove njihovih organizacija. Ili se u njima, iza toliko krvarenja i živinskoga uživanja, digla glad za nečim višim i duhovnim. Sigurno je da znatan dio inteligencije kao i priprostoga pučanstva hoće, želi i traži pravu čistu istinu bez uvijanja. Pravdu potpunu bez skrivačica i domišljate igre riječima. Samilost, dobrotu, ljubav — da ne ugasne i posljednja nada u više vrednote. U čovjeku se probudio čovjek, koji hoće da ima i uredan svoj dom, poštenu porodicu, iskrene susjede, ličnu slobodu na svojem posjedu, u svojoj slobodnoj domovini, da je ravnopravan i jednak svomu drugu, bratu i t. d. Ali taj čovjek traži i više, duhovno, nadzemaljsko — jer je iskusio da mu bez onoga Najvišega Bića nema sreće ni duševnoga mira. Oteli su mu duhovno, ali ga s time upropastili moralno. Čovjek ne može da bude bez ovih visokih ideala. Ako ih sam u sebi i ne očuva, divi im se i teži za njima, kad ih vidi inkarnirane i provedene u životu. To su kao svjetionici na uzburkanom moru, kao magnetska igla kormilaru, kao sjevernica zvijezda u mrkloj noći.

Baš ove visoke ideale donio je čovječanstvu Božanski Spasitelj. Po brizi i nastojanju da se u rodu ljudskom održe, može se raspoznati Kristova ustanova. Da se ovi ideali očuvaju u ljudskom rodu, Krist je osnovao Crkvu i postavio Petra za svoga namjesnika na zemlji. Ako doista te ideale naučava i svijetom raznosi, onda je Crkva »sama po sebi među narodima uzdignuti znamen i da k sebi poziva one, koji još ne vjeruju, i djecu svoju da utvrdi, kako je vjerovanje što ga ispovijedaju osnovano na najčišćem temelju«. (Concil. Vatic. Sess. III. c. 3 D. B. 1794). Tako je bitna zadaća nasljednika Petrovih, da te ideale postojano osvjetljavaju i za njih se žrtvuju.

Intelektualna visina i duhovna katolička dubina Svetoga Oca Pija XII. jamče da će uz Božju milost nastaviti veliko djelo Pija XI.

Mi ćemo u odanoj vjernosti i u iskrenoj ljubavi postojano moliti za veliku milost, da se plemeniti naš Sveti Otac uzmogne žrtvovati Bogu na slavu, Crkvi i svemu čovječanstvu na korist — čitavom dušom, doklegod je Božja volja!